

2024-06-18

Dnr: KS 2018/371

Handläggare

Freddie Carlson
freddie.carlson@vanersborg.se
0521-72 13 30

Mottagare

Kommunstyrelsen

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Fördjupad översiktsplan för Brålanda

Hur granskningen har bedrivits

Granskningen genomfördes efter kommunstyrelsens beslut 2023-11-29 § 243 enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen. Granskningen annonserades på kommunens anslagstavla 11 december och i ortstidningen TTELA 11 december. Annonsering har även gjorts via kommunens hemsida och facebookgrupp. Granskningsperioden som annonserades var 11 december 2023 till 11 februari 2024.

Förslaget har funnits tillgängligt på kommunens hemsida och utställt med postrar på såväl kommunhuset som biblioteket i Brålanda. Ett informationsmöte för allmänhet hölls 16 januari i Musik- och kulturskolans aula, Brålanda. En presentation gjordes för länsstyrelsen 10 januari. Presentationer har även gjorts för kommunens nämnder.

Sammanfattning av revideringar sedan granskning

- Utvecklingsområde *U1 – Lillebyvägen* har minskats ned något utifrån naturvärden som framkommer i kommunens grönplan.
- Kommunens utvecklingsförslag för stationsområdet har reviderats avseende föreslagen användning för stationshuset.
- Tyréns trafik- och infrastrukturutredning har arbetats in tydligare under ”Transportinfrastruktur” samt under slutsatser/aktivitetslista.

Inkomna synpunkter och kommentarer

Sammanlagt inkom 25 yttranden, varav fem från statliga myndigheter, ett från grannkommuner, två från företag, sex från föreningar/förbund, fem från kommuninvånare samt sex från kommunala nämnder.

Nedan följer en sammanfattning av de inkomna synpunkterna, samt kommentarer kring hur kommunen tar hand om synpunkten.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen ger god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

- Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.
- Länsstyrelsen anser även att mellankommunala frågor samordnats på ett tillfredställande sätt.
- Länsstyrelsen bedömer även att inga riksintressen riskerar att påtagligt skadas.
- Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.
- Planen bedöms inte medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter dock att kommunen följer de rekommendationer som översiktsplanen lyfter fram.

Kommentar: Noteras.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Geoteknik

Länsstyrelsen hänvisar till SGI's yttrande.

Skyfall och översvämning

Det är bra att kommunen arbetat in skyfallskarteringen i mark- och vattenanvändningskartan och förtydligt övergripande rekommendationer om hur skyfallet ska hanteras i den efterföljande planeringen. Det är bra att park- eller naturmark föreslås för de lågpunkterna med störst djup. Det kan förtydligas i de områdesbeskrivningar av de utvecklingsområden som berörs av skyfallsproblematik att hänsyn behöver tas till översvämningsrisk vid skyfall och inte enbart dagvatten, gäller framför allt områdesbeskrivningarna för områdena I1 och U6. I beskrivningarna nämns att anpassningar och hänsyn behöver tas till dagvatten i den efterföljande planeringen. Hänsynstaganden för dagvatten kan innebära andra hänsynstaganden och anpassningar än vid översvämningsrisker vid skyfall.

De övergripande ställningstaganden skulle också kunna förtydligas med på vilket sätt man behöver ta hänsyn till skyfallsrisken i den efterföljande planeringen. Exempelvis ska ett skyfall inte orsaka skada på planerad bebyggelse, planerad bebyggelse får inte heller försämra översvämningsrisken vid ett skyfall för omkringliggande områden. För områdena I1 och U6 föreslås utveckling i lågpunkter och/eller skyfallstråk. Det är viktigt att tänka på i den fortsatta planeringen att om man bygger bort lågpunkter eller skyfallstråk så behöver det möjliggöras för nya fördröjningsytor och skyfallsvägar för att inte förvärra befintlig bebyggelse längre nedströms. Det är om möjligt viktigt att i ett tidigt skede i planeringen skapa förutsättningar och plats för att ta hand om dagvatten och skyfall i en större skala då det kan vara svårt att skapa plats för nya dagvattenlösningar i efterhand. Det är bra att kommunen kompletterat med en beskrivning av framkomligheten till utvecklingsområdena vid ett skyfall.

Kommentar: Skyfallsfrågan anses hanterad för aktuella områden, men förtydligas i den mån som är möjligt.

Det framgår av granskningshandlingarna, tillika antagandehandlingarna, i avsnittet Klimatrisk att i planarbeten ska konsekvenserna av skyfall utredas och så även eventuell påverkan utanför planområdet.

Farligt gods

Det är bra att kommunen översiktligt har beskrivit vilka utvecklingsområden som ligger inom riskhanteringsavståndet 150 m och skriver att för bebyggelse inom riskhanteringsavståndet ska en riskutredning göras. Länsstyrelsen vill dock förtydliga synpunkten från samrådet angående 30 meter bebyggelsefritt intill en farligt godsled.

Länsstyrelsens utgångspunkt är att kommunen behöver göra en bedömning av riskerna om planområdet ligger inom 150 meter från en transportled för farligt gods. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på hur riskbilden ser ut för det aktuella planförslaget. Vid behov av skyddsåtgärder ska de säkerställas i planen. Som stöd kan Länsstyrelsens riskpolicy "Riskhantering i detaljplaneprocessen" användas. Där anges bland annat lämplig markanvändning utifrån olika zoner inom riskhanteringsavståndet. Riskpolicyn innebär bl.a. att hänsyn ska tas till platsens och planens unika förutsättningar med faktorer som t.ex. topografi, byggnadernas placering inom planområdet, persontäthet och typ av verksamhet. Inom de 150 meterna utgår riskpolicyn från "markanvändningstriangeln" där mer personintensiv och/eller känslig markanvändning ligger längst bort från leden. Länsstyrelsen förespråkar generellt också ett bebyggelsefritt avstånd på minst 30 m.

Kommentar: Granskningshandlingarna, tillika antagandehandlingarna, innehåller denna information.

Strandskyddade områden

Kommunen har förtydligat i huvuddokumentet och konsekvensbeskrivningen i vilka utvecklingsområden som strandskyddet berörs, vilket är bra.

Genomgående behöver kommunen ändra från bör till ska i de avseenden man talar om odlingsfri zon, gångstråk utformas med stor hänsyn till naturmiljön. Se exempelvis under N3-Frändeforsån, sidan s. 14 i huvuddokumentet.

Länsstyrelsen noterar även att kommunen fortsatt syftar till att gångstråket längst Frändeforsån stärker delsyftet till strandskyddslagstiftningen. Att gångstråket främjar rekreation och friluftsliv instämmer Länsstyrelsen med och det är positivt, men Länsstyrelsen håller fast vid att det inte är det som är syftet med strandskyddslagstiftningen. Det blir ett syftningsfel i texten i FÖP:en.

Allemansrättslig tillgänglighet enligt strandskyddets syfte, innebär inte direkt att det ska underlätta för gång- och cykelvägar eller liknande tillgänglighetsanpassningar inom strandskyddat område. Det är naturmiljön i dess orörda form som ska få vara oexploaterad och skyddas från exploatering i strandskyddat område.

Till granskningshandlingarna har kommunen lagt till att det ska skapas ett skötselavtal för området runt gångstråket. Länsstyrelsen bedömer att det inte är nödvändigt med skötselavtal. Länsstyrelsen förstår tanken och det är positivt att kommunen vill främja den

biologiska mångfalden. Men vad är det som ska skötas? Strandskyddets syften är att värna om växt- och djurlivet i dess orörda form, både vanligt och sällsynt förekommande arter.

Vid skötsel kan det ske att de växter och djur som anpassat sig påverkas negativt av skötseln som kommunen planerat. Att exempelvis klippa och rensa sly kan innebära negativa följd effekter på den skredrisk som också är hög längst Frändeforsån då det påverkar växternas naturliga armering. Länsstyrelsen rekommenderar att pröva gångstråket och anpassa markarbetet för minsta intrång, men att behovet av skötsel inte är nödvändigt utifrån strandskyddslagstiftningen.

På sidan 76 i MKB under rubriken "Strandskydd" sista stycket kvarstår skrivningen från samrådet att uppförande av byggnader kommer troligen också behöva strandskyddsdispens. Länsstyrelsen rekommenderar att ta bort "troligen". Att uppföra byggnader inom strandskyddat område kräver alltid en prövning om dispens är möjligt att medge.

Kommentar: Texten har justerats något med hänseende till eventuella syftningsfel.

Skötselavtalet avser snarare att det i så fall skulle finnas ett avtal på att ytan närmast ån sköts på ett sätt som inte innebär att träd fälls, sly tas ned eller liknande.

Texten angående dispens för byggnad har justerats enligt förslag.

Jordbruksmark

Den fördjupade översiktsplanen medför att 14 hektar jordbruksmark i framtiden kommer att användas för annat än jordbruksproduktion, utöver de befintliga detaljplaner som ännu inte genomförts. I konsekvensanalysen, sidan 72, beskrivs de tillkommande bostads-, verksamhets- och vägområdena som tar jordbruksmark i anspråk. En tabell med utredning av alternativ lokalisering finns på sidan 73. Bedömningen är att det till flertalet anläggningar inte finns någon möjlig alternativ lokalisering. Så kan vara fallet om det är befintlig verksamhet som skall bygga ut eller om en väganlutning skall göras om.

I annat fall bör en lokaliseringsutredning visa på jämförelse med konkreta alternativ och motiv varför de inte är tillräckligt tillfredställande alternativ, för att motivera att det är tillåtet att använda brukningsvärd jordbruksmark för annat än jordbruksproduktion.

Kommentar: Prövningen i FÖP:en ger stöd för kommande plan- och lovärenden. Utredningsdelen kompletteras med information om att en prövning enligt 3 kap. 4 § miljöbalken behöver göras vid enskilda ärenden utanför planförslaget.

Kulturmiljö

Kommunen har tagit fram en väl genomarbetad kulturmiljöutredning sedan samrådet, vilket är mycket positivt. Länsstyrelsen ser också positivt på att flera av rekommendationerna i Kulturmiljöutredningens del 2 har inarbetats i huvuddokumentet, eftersom det ger en tydlig riktning för det fortsatta detaljplanarbetet.

Kulturmiljöutredningen är ett gediget underlag som kan användas för såväl framtida planläggning som lovgivning inom FÖP-området. För att verkligen understryka detta skulle det

gärna framgå tydligare att det inte endast är en bilaga till FÖP:en utan att den också ska fungera vägledande och stödjande i den vidare detaljplane- och bygglovsprocessen.

Kommentar: I handlingarna förtydligas att kulturmiljöutredningen är ett viktigt underlag även för kommande plan- och lovärenden.

Trafik

Länsstyrelsen hänvisar i sin helhet till delar av Trafikverkets yttrande.

Kommentar: Noteras.

Trafikverket

Trafikverket ser positivt på kommunens arbete kring Brålanda och välkomnar en fördjupad översiktsplan som tar redogör för kommunens långsiktiga intentioner med ortens utveckling.

Brålanda station

Trafikverket noterar att området T2 i FÖP justerats sedan samrådet och motsvarar ytan som Trafikverkets fördjupade utredning redovisar.

E45

Åtgärdsvalsstudien (ÅVS) E45 Vänersborg – Mellerud är avslutad. Trafikverkets långsiktiga inriktning är att väg E45 mellan Vänersborg – Mellerud ska byggas om till mötesseparerad väg där förbifarter föreslås bland annat vid Brålanda. Trafikverket förbereder att pröva etapper söder om Brålanda i kommande revidering av nationell infrastrukturplan 2026. Etappen för Brålanda prövas i framtida planrevideringar. Det noteras att reservatet från utredningen 2003 ligger kvar i planförslaget, ÅVSen har inte gjort något ställningstagande kring lokalisering utan det kommer ske i den formella vägplaneprocessen och den processen påbörjas först när objektet beslutats om i nationell plan. Åtgärdsförslag om trafiksäkerhetshöjande åtgärder och vidare utredningar på bland annat korsningen Tånvägen/E45 hanteras på kortare sikt.

Kommentar: Noteras.

SGI

I utredningsdelen finns nu en beskrivning av förhållandena och det ges riktlinjer om utredningar i de berörda områdena. Vi vill fortsatt trycka på att utreda även för den befintligt byggda miljön, inte bara nyplanerad.

Vi noterar att det finns kartlager i den digitala kartan som ska visa SGU:s kartlager med "Förutsättningar för skred i finkornig jordart" samt "Stränders jordart och eroderbarhet. Det är två lämpliga planeringsunderlag som tyvärr inte verkar tändas i kartan.

Tidigare framförda synpunkter har hanterats på ett bra sätt och SGI har inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Kommentar: I utredningsdelen återfinns en riktlinje om att vid planläggning ska de geotekniska förutsättningarna säkerställas genom lämplig undersökning. Detta gäller även befintlig bebyggelse.

Tyvärre har WMS:er (SGU:s kartlager) fungerat sporadiskt under granskningen, vilket inför antagandet ska åtgärdas.

SGU

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har tagit emot en planremiss. Som ett led i SGU:s arbete med att effektivisera myndighetens remisshantering avger SGU generellt sett inte yttranden i denna typ av ärenden. SGU avstår därför från att yttra sig och hänvisar till nedanstående allmänna riktlinjer. För att uppfylla plan- och bygglagens intentioner om en hållbar mark- och vattenanvändning bör planen behandla nedanstående frågor.

Kommentar: De allmänna riktlinjer som beskrivs hanterar motsvarande de frågor SGU yttrade sig över under samrådet. Kommunen bedömer att aktuella frågor hanterats i samrådsredogörelsen och i granskningsförslaget.

Postnord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är Postnord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan.

Kommentar: Noteras.

Skogsstyrelsen

Ingenting att erinra.

Kommentar: Noteras.

Fyrbodals kommunalförbund

Kommunalförbundet svarar normalt inte på översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner och förbundets arbetsutskott har den 8 februari 2024 fattat beslut om inte lämna in några synpunkter på FÖP Brålanda.

Kommentar: Noteras.

Trollhättans stad

Trollhättans Stad har tagit del av granskningsförslaget för "Fördjupad översiktsplan för Brålanda, Vänersborg" och har inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: Noteras.

Fyrstads Flygplats AB

Fyrstads Flygplats AB har inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: Noteras.

NÄRF

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har tagit del av insända handlingar och har inget att erinra mot planförslaget.

Övriga upplysningar

När utbyggnad av det kommunala vattnet till nya områden sker önskar Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund vara med på ett samråd avseende placering av brandvattenposter.

Kommentar: Noteras.

Lantbrukarnas Riksförbund

T10, Tånvägen

Den befintliga Tånvägen bör användas. Förslaget med en ny väg förstör arronderingen på fälten till ingen nytta. Om mer plats skulle behövas för en bättre av och påfart vid T9, korsningen E45-Tånvägen, så kan den sista biten av den befintliga vägen dras om en bit så som vi har beskrivit tidigare. Då får man en mer än tillräckligt lång sträcka för av och påfart, jämfört med befintliga av- och påfarter längs med E45. Norr om korsningen på E45 finns en svacka som gör att sikten från Tånvägen norrut är dålig. Därför behöver E45 höjas något där för att göra sikten bättre och utfarten säkrare. Vårt förslag är mycket billigare, mer realistiskt och kan därför genomföras i verkligheten inom en mycket snar framtid. Om en ny väg istället görs som i förslaget behövs vägar till de hus som ligger längs med Tånvägen, vilket förstör arronderingen. Det nya förslaget visar heller inte ens en rak väg, trots att inga hinder för det finns. Det är också oklart om man verkligen menar att Tånvägen ska flyttas, eller om man menar att ytterligare en väg ska byggas och den gamla vägen blir kvar. I nuvarande förslag saknas en helhetsplan för Tånvägen. Hur ska vägar till befintliga tomter längs vägen se ut? Man kanske även skulle titta på en säkrare korsning i andra änden av Tånvägen mot Rostocksvägen. Tånvägen behöver också breddas.

T12, eventuell ringled väster om tätorten.

Ringleden bör helt ligga på kommunens mark eftersom det finns plats för den där. Då behöver inte arronderingen på ännu fler fält förstöras, och mer åkermark behöver inte förstöras. Den väg som nu håller på att byggas kan och bör isåfall användas som ringled. Byggnation närmast den vägen bör därför undvikas eftersom det finns plats längre ifrån vägen att bygga på.

Kommunens kassa är ju inte obegränsad så att bygga två parallella vägar är vare sig realistiskt eller önskvärt, och det skulle också förstöra mycket mer åkermark. Det kanske vore bättre att lägga pengarna på att fortsätta den redan påbörjade vägen mot T13 än att dessutom bygga T14. Om T13 förlängs är inte T14 nödvändig. Om T14 istället byggs skulle trafiken vid villatomterna kraftigt öka. Det skulle också bli en längre omväg. Vårt förslag skulle kunna genomföras inom en mycket snar framtid.

N3, kanoter nära kraftstationen är olämpligt då det är ett farligt område att vistas i, med tanke på riktningen på vattenflödet.

För övrigt saknar vi fortfarande några saker som borde vara med i en översiktsplan.

Hållbart boende nämns flera gånger, men ändå saknas hållbara förslag, som exempelvis en plan för det kommunala avloppet från bostäder inom området. Vi saknar också tankar kring fjärrvärmenät, både för att få till en hållbar uppvärmning men också för att möjliggöra för jord och skogsbruk i bygden att förse tätorten med energiråvara, och kanske också både kraftverk och drift. Eftersom det också behövs mer el när det är kallt är kraftvärme en fungerande och billig lösning på det problemet, och då bör kommunen bidra till den nödvändiga omställning av samhället som krävs genom att göra sin del och planera in fjärrvärmenät i både nya och befintliga bebyggelser. Båda dessa punkter anser vi är sådant som kommunen borde ansvara och planera för, och därför måste vara med i samhällsplaneringen.

I handlingarna hänvisas till gamla och mycket gamla planer och förslag. Det är inte relevant i nuläget och de förslag som inte var bra då är inte bättre nu. Man bör helt bortse från gamla förslag och istället titta på vad det är som behövs och vilka lösningar som är de bästa.

Kommentar: En flytt av Tånvägen bedöms inte som aktuellt i närtid med nuvarande planeringsförutsättningar. Inom T9 inryms en ombyggnation av Tånkorsen. Tånvägen är Trafikverkets och deras avsikt är att göra en åtgärdsvalsstudie för denna, vilken isåfall kommer resultera i vilka åtgärder som anses nödvändiga. Kommunen har ingen ambition att bygga en ny väg, utan T10 påvisar bara en möjlighet för väghållaren om det är den enda realistiska lösningen för att få till en trafiksäker väg med tillhörande korsningar.

FÖP Brålanda uttrycker den långsiktiga utvecklingen för samhället. I väntan på en ringled är det inte omöjligt att lösningen liknar den som ni framför.

Angående planering för avlopps, värme- och elförsörjning motsäger FÖP Brålanda inte sådan utveckling. Kommunens ambitioner uttrycks i andra styrdokument, så som Översiktsplan 2017, Blåplan och Strategi för ett fossilfritt Vänersborg.

Angående äldre planer/förslag så behöver hänsyn tas till dessa och om det i dagsläget bedöms finnas andra behov får nya ställningstaganden göras. Om det finns likheter med äldre styrdokument så är det för att kommunen gör liknande bedömning idag.

Naturskyddsföreningen i Vänersborg

Naturskyddsföreningen Vänersborg anser att granskningsförslaget förbättrats en del med hänsyn till miljö och klimat. Framförallt gäller det att åtgången på jordbruksmark minskar något och att några nya skrivningar tillkommit om gröna inslag i planeringen. Även kulturmiljöutredningen är ett positivt tillskott. Föreningen framför här följande synpunkter:

- Stadsodling: Enligt kommunens kommentarer till vårt samrådsyttrande ska stadsodling tillåtas i Esslingetorpsdalen och Centrumparken. Detta bör framgå i de områdesvisa rekommendationerna i granskningsförslaget. FÖP bör ange som riktlinje att kommande detaljplanering ska underlätta för odling också på privata tomter vilket även förbättrar

dagvattenhanteringen. Ett område för kolonilotter har dock överförs till annan användning utan att något ersättningsområde tillkommit vilket får ses som en brist.

- Gröna inslag i nyexploateringen: Eftersom en del jordbruksmark eller grönområde försvinner i exploateringen krävs kompensationsåtgärder. I rekommendationerna bör därför mer konsekvent skrivas ut att det i alla utvecklings- och vägområden behövs grönska och att träd ska planteras för att befrämja lokalklimatet, dagvattenhantering med mera.
- Grönområden och gröna korridorer: Texten framhåller värdet av den blågröna sammanhängande infrastrukturen. Var och hur dessa gröna stråk ska skapas framgår inte klart. Även i Brålandas FÖP:s beslutshandling bör det finnas en karta som anger gröna spridningskorridorer för den ekologiska mångfalden. De generella rekommendationerna för park, inte bara för grönområde, bör öppna för områden med slätteräng.
- Naturvård: Det bör inskrivas i beslutshandlingen att en naturvärdesinventering ska föregå all planläggning. Vi är i princip positiva till att området kring Frändeforsån görs mer tillgänglig för besökare, men det kan inte nog betonas hur viktigt det är att det görs på ett sätt som inte skadar naturen där. I åtgärdslistan anser vi att Riktlinjer för att stärka biologisk mångfald på kommunens park- och gatumark är så viktig att uppdraget bör ges högre prioritet.
- Jordbruksmark: Det är bra att den jordbruksmark som tas i anspråk har minskat i omfattning. Dock bör det framgå tydligare i vilken utsträckning det finns obebyggda tomter i planområdet och att lämpliga lägen i omgivande landsbygd också är en resurs för bostadsbyggnation för att spara jordbruksmark.
- Förnybar energi: Kommunen anför i sina kommentarer att man inte kan tvinga fram vissa energislag, till exempel solenergi, på privata byggnader. Vi anser dock att kommunen i en FÖP bör ange som viljeinriktning att detaljplaneringen skall ge goda förutsättningar för förnybar energi. Det ligger i linje med antagna strategier såsom Fossilfri 2030. Vad gäller solenergi kan detta ske genom taklutning och byggnaders orientering.

Kommentar: Grönkorridorer redovisas i hänsynskartan.

För berörda utvecklingsområden har det förtydligats att behov av grönska som reglering av lokalklimatet ska beaktas.

Avsnittet om bostäder är kompletterat avseende obebyggda tomter och omgivande landsbygd.

Kommunen bedömer att skrivelserna angående behovet av naturvärdesinventering är tillräckliga för att de ska realiserats i alla de fall det är relevant. Skrivelserna om Frändeforsån bedöms också vara tillräckliga för ett bejakande av naturvärdena.

Resonemanget om förutsättningar för förnybar energi är rimligt. Dessvärre får taklutning inte regleras om det inte är för att tillvarata plats specifika förutsättningar. I detaljplaner ska hänsyn tas till övriga kommunala styrdokument, exempelvis Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030.

Brålanda Väntjänst

Stationshuset

Stationshuset är den enda föreningslokalen som idag finns i Brålanda. Här bedriver Brålanda Väntjänst sin verksamhet 5 dagar veckan. Flera programpunkter under året samlar 30–50 personer. Utöver Väntjänsten används lokalen av olika föreningar som Släktforskning, Hembygdsföreningar, MHF m.fl. samt att lokalen också används för kalas och mindre fester. Byggnaden har ett kulturarv och bör behållas i nuvarande utformning.

Vi tror inte att Brålanda behöver ett stationshus med väntrum, café eller pizzeria. Brålanda kommer knappast, inom överskådlig framtid, bli en knutpunkt för bytestrafik utan en ort för av/påstigning för lokalbefolkningen där det torde räcka med väntkurer på perrongerna. Öxnered station är en sådan byteshållplats och där det visat sig att caféverksamhet inte behövdes. Vi ser naturligtvis vikten av att vi får tågstopp i Brålanda och motsätter oss inte att stationsområdet utvecklas men...

Om FÖP kommer till annan slutsats än vår om verksamhet i stationshuset är det viktigt att kommunen förser föreningarna i Brålanda med annan möteslokal. För oss i Brålanda Väntjänst är det viktigt att en sådan lokal finns tillgänglig i markplan med hänsyn till att vår verksamhet är inriktad mot den äldre befolkningen. Andra våning i gamla kommunhuset är inget alternativ om inte hiss installeras.

Tågstopp – finansiering

Vi har vid ett par tillfällen fått information om FÖP och tankar kring tågstoppet presenterat för oss. Utöver själva spåret har kostnaderna presenterats till drygt 100 Msek. Eftersom det är en investering på lång sikt blir den årliga belastningen (avskrivningen) extremt låg för kommun/region och ett beslut borde därför omgående kunna fattas så att arbetet kommer igång för att tågstoppet skall kunna genomföras 2028. Finansieringsfrågan måste lösas NU.

Gångtunnel – Flytt av pizzerian

Går det att ha tunneln bakom nuvarande pizzeria så att cykel/gångväg mynnar ut mot Allégatan? Då behöver kanske inte Pizzerian flyttas.

Kommentar: Inkomna synpunkter angående stationshusets användande och värdefulla interiör är mycket uppskattat och tas med i kommande planering. Som beskrivs vet vi inte hur resandeutvecklingen för Brålanda kommer se ut, och inte heller vilka funktioner som behövs är enkla att förutse. Skulle framtida behov påvisa en förändrad användning av stationshuset behöver en dialog om ersättningslokal tas mellan berörda aktörer och kommunen. Stationshuset benämns i antagandehandlingen som "lokal".

Angående finansiering pågår dialog mellan kommun och region avseende fördelningsnyckel.

Enligt den fördjupade utredning Trafikverket genomfört behövs en viss längd på ramperna för att få en tillfredsställande lutning. Avståndet är för kort för att direkt kunna ansluta mot Allégatan. Möjligtvis närmare vändzonen.

Brålanda företagarförenings infrastrukturgrupp

Vi anser att grunden till fortsatt utveckling av Brålandabygden och tätorten kräver kommunala förändringar av infrastruktur för trafik inklusive gång och cykel. Konsultrapporten Översiktlig trafik och infrastrukturutredning Brålanda från Thyréns är väl utförd till nulägesbeskrivning och författarnas förslag på lösningar. Vi delar helt uppfattningen i Thyréns slutsats av nödvändiga åtgärder och föreslår att dessa slutsatser tydligare lyfts in i FÖP huvuddokument under rubrikerna "slutsatser" och "aktivitetslista".

Vi poängterar återigen betydelsen av den föreslagna trafiklänken mellan Industrigatan och Färgelandavägen som en ytterst viktig förutsättning för utveckling av bygden, inte minst inför beslutad tåghållplats 2028 och redundans av trafikflöden. Denna trafiklänk bör tydligare lyftas fram i FÖP under rubrik "slutsatser" och "aktivitetslista". Tydliggör att koppling av anslutande vägar får funktionen parallellvägar till E45 utan att Storgatan då ingår som sammankoppling av statliga vägar. Det finns ett stort intresse av att anlägga en omlastningsplats för grus från lastbil till tåg. I detta scenario kommer trafiklänken få en nyckelfunktion som transportled.

Vi anser det är ett hinder för kommande satsningar i närtid att Storgatan idag ingår i Trafikverkets väghållaransvar. Detta lyfts även fram av Trafikverket själva i deras yttrande på FÖP samrådsförslag. Vi föreslår därför att detta kompletteras i FÖP under rubrik "slutsatser" och "aktivitetslista".

Vi ser det önskvärt att i FÖP-slutsats tydliggöra att infrastruktursatsningar till delar kan utföras i tätorten helt oberoende av framtida nationella satsningar på E45 eller dubbelspår Norge-Vänerbanan genom Dalsland. Detta gör att vissa infrastruktursatsningar och åtgärder kan starta tidigt.

Kommentar: Till antagandeverisionen av FÖP Brålanda har trafik- och infrastrukturutredningen arbetats in tydligare under "Transportinfrastruktur" samt under slutsatser/aktivitetslista.

Det förtydligas under "Transportinfrastruktur" samt under slutsatser/aktivitetslista att flera trafikrelaterade satsningar kan påbörjas och utföras oberoende av varandra.

Kommuninvånare (1)

Dragningen av 45:an i den korridoren som kommunen lagt fram är en dålig lösning för Brålanda samhälle. Det är dessutom en dyr lösning för kommunen. Om man istället drar den nya 45:an mellan den befintliga 45:an och Frändeforsån får man en rakare sträckning av vägen. Den blir trafiksäkrare med mindre kurvor, som har en stor inverkan när man bygger 2+1 väg med hastighet på 100 km/h. Strax söder om korsningen till Brålanda kyrka anläggs en viadukt som korsar den befintliga 45:an och fortsätter norrut mot Venakorsen. Med denna sträckning bevaras den gamla 45:an som blir lokalväg.

En lokalväg är nödvändig för att kunna nå åkermarken. Dessutom är det bra för trafiksäkerhet och framkomlighet att inte ha långsamtgående fordon på den nya sträckan. Denna sträckning tar minimalt med åkermark jämfört med kommunens plan, sträckan blir

kortare och därmed billigare att bygga. Dessutom slipper man att bygga av- och påfart vid Brålanda kyrka som ytterligare sänker kostnaden.

Behovet av en ny sträckning av Tånvägen försvinner då trafikproblemen vid korsningen med 45:an minimeras när den blir en lokalväg.

Kommunens förslag på vägkorridor för 45:an kommer för nära samhället. Det ökar trafikbullret och samhället kan inte växa åt nordost. De serviceinrättningar som finns idag såsom sjukhem och förskola kommer att få problem med en sådan vägsträckning. Därför förordar jag att kommunen omarbetar vägkorridorerna för ny 45:a och Tånväg i den fördjupade översiktsplanen för Brålanda.

Kommentar: Vägkorridoren för E45 är beslutad sedan tidigare (2003) av dåvarande Vägverket. Detta planeringsunderlag är inte giltigt vid inspel till den nationella infrastrukturplanen. Därför har Trafikverket tagit fram en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) som uppfyller detta krav. Dessvärre ger den inga tydliga besked om var ny E45 kan hamna, utan i den äldre förstudien ansågs frågan vara bättre utredd. Vänersborgs kommun har därför valt att behålla det tidigare reservatet för att inte bygga bort de möjligheter som ges där. Exakt var vägen hamnar kommer bestämmas av Trafikverket i kommande vägplan (i dialog med kommun och markägare), likväl som av-/påfarter, mot och liknande. Deras planeringsprocess återfinns här: <https://bransch.trafikverket.se/om-oss/var-verksamhet/sa-har-jobbar-vi-med/Fran-planering-till-byggande/>

I förslaget till FÖP ligger vägkorridoren mellan befintlig E45 och Frändeforsån. Som kommun håller vi med om att befintlig E45 gör sig bra som lokalväg.

Angående Tånvägen är detta en detaljplanelagd väg. Trafikverket anser, se samrådsredogörelsen, att denna i fortsättningen ska vara ett vägreservat. Detta för att möjliggöra för de eventuella åtgärder som kommer föreslås i åtgärdsvalsstudien för Tånvägen (väg 2133).

Kommuninvånare (2)

Angående fastigheterna Sörbyn 10:4 och 10:7 med adress: Allégatan 7a-e, Brålanda.

Dessa ligger i anslutning till det tilltänkta järnvägsstoppet! Vi ser positivt på utvecklingen av Brålanda med tågstopp m.m. Men är bekymrade för planen som föreslagits. Fastighet 10:4 har en uteplats precis bakom perrongen. Vilket vi ställer oss emot. Den medför skymd sikt samt oväsen från resenärer. Vilket oroar våra hyresgäster. Vi föreslår placering utanför f.d. järnvägsstation istället.

Gångtunneln ifrågasätts med tanke på dålig mark av lera. Som kanske innebär pålning (= mycket kostsamt). Detta kan medföra sättningar, sprickor i fastigheterna. Hur ställer ni er till försäkringar angående detta? Samt värdeminskningar på fastigheterna? Förslag på detta: eventuell gångbro (handikappanpassad, barnvagnsanpassad) över spåret på södra sidan vid f.d. järnvägsstation. Därmed närmare parkeringsplatsen som redan finns. Det finns även ett elskåp. Där den tänkta tunneln planeras! Detta borde ställa till det, både kostnadsmässigt/arbetsmässigt!

Hoppas på en bra dialog angående våra funderingar och förslag!

Kommentar: Trafikverket har genomfört en fördjupad utredning som behandlar de åtgärder som behöver vidtas för att järnvägsanläggningen ska klara ett tågstopp. Plattformarna är 170 meter och en placering av dessa söderut i stället kommer innebära att kontakten med centrum och busstrafiken missas.

Inom ramen för ovan nämnda utredning har en geoteknisk bedömning gjorts där det framgår att en tunnel troligen kan lanseras från sidan och således byggas på leran utan problem. I samma utredning utesluts en brolösning med trappor och hiss bland annat utifrån serviceaspekten för hissarna (vilket skapar en bristande tillgänglighet vid driftsstörningar). En bro med ramper kräver mer utrymme utanför järnvägsfastigheten än en tunnel.

Era synpunkter är viktiga och vid fortsatt planering av stationsområdet kommer ni bli involverade.

Kommuninvånare (3)

I stället för ringled väster om Brålanda är det väl bättre att göra iordning Tånvägen ut till E45 och en riktig utfart/påfart till E45. Mindre åverkan på jordbruksmark och mindre tung trafik igenom centrum, industrierna som den tunga trafiken går till ligger ju i anslutning till denna väg. Bredda lite så två lastbilar kan mötas.

Kommentar: Trafikverket har vid flera tillfällen meddelat att en utredning/åtgärdsvalsstudie (ÅVS) har prioriterats internt på Trafikverket för genomförande, men att den av olika anledningar har skjutits fram. FÖP Brålanda hindrar inte ovan nämnd utveckling för Tånvägen.

Kommuninvånare (4)

Det är bra att man har minskat lite på hur mycket jordbruksmark man tänker ta i anspråk, men den eventuella ringleden bör helt gå på kommunens mark. Vägkorridoren borde därför flyttas helt in på kommunens mark. Där bör den redan påbörjade vägen användas till ringled istället för att bygga ytterligare en väg bredvid.

Tånvägen bör ligga där den ligger. Jag kan inte se någon poäng med att flytta den. Det blir bara större ingrepp i åkermarken och bortkastade pengar. Men Tånvägen behöver breddas lite. Man bör också fokusera mer på hela bygden istället för enbart tätorten. De flesta bor och verkar genom företag på landsbygden, inte i tätorten. Vägar och tätort bör planeras med hänsyn till hela bygden, när det gäller framkomlighet och så vidare.

I en översiktsplan borde också hållbart tänkande ingå, exempelvis en plan för hur avloppssystemet ska fungera i tätorten, då det i dag inte finns något fungerande kretslopp, utan alla näringsämnen antingen släpps ut i Vänern eller läggs på deponi. Fjärrvärme bör också planeras överallt där det är praktiskt möjligt. Bygdens företagare kan förse tätorten med värme.

Man bör också vara mer positiv till att människor bosätter sig på landsbygden. Då får vi också fler företag och företagare i bygden, vilket gör bygden levande. Många på landsbygden har nekats av kommunen att bygga med hänvisning till bland annat att det är bättre att koncentrera boende till tätorterna, vilket inte alls stämmer. Tätorterna leder till ökade kostnader för kommunen, och färre företag och företagare. Då får vi inte en levande bygd, och

inte heller en levande kommun. När det gäller planering generellt tycker jag att man ska lämna över mer till de berörda och inte detaljstyra för mycket från kommunen.

Kommentar: FÖP Brålanda uttrycker den långsiktiga utvecklingen för samhället. I väntan på en ringled är det inte omöjligt att lösningen liknar den ovan framförs.

En flytt av Tånvägen bedöms inte som aktuellt i närtid med nuvarande planeringsförutsättningar. Inom T9 inryms en ombyggnation av Tånkorsen. Tånvägen är Trafikverkets och deras avsikt är att göra en åtgärdsvalsstudie för denna, vilken isåfall kommer resultera i vilka åtgärder som anses nödvändiga. Kommunen har ingen ambition att bygga en ny väg, utan T10 påvisar bara en möjlighet för vägghållaren om det är den enda realistiska lösningen för att få till en trafiksäker väg med tillhörande korsningar.

Vid framtagandet av översiktsplaner ingår hållbarhetstänk. Däremot styrs avloppshanteringen av särskilda tillstånd och av en lagstiftning som inte översiktsplaneringen är rätt ställe att påverka. FÖP Brålanda hindrar inte utveckling av ett fjärrvärmenät, så länge pannan placeras på lämplig mark.

FÖP Brålanda hindrar inte landsbygdsutveckling.

Kommuninvånare (5)

Den tänkta ringleden väster om Brålanda från järnvägs korsningen söder om Brålanda kan fortsätta med gatan som nu görs förbi B1 och B3 med utfart på Färgelandavägen. Genomfartstrafiken är inte så stor och tänk på att inte förstöra jordbruksmark helt i onödan. Ny jordbruksmark bildas knappast och den kommer att bli en bristvara.

Kommentar: Den exakta dragningen kan först bestämmas efter att en projektering utförts. Inför det slutliga valet av exakt dragning och utformning av vägen behöver bland annat påverkan på jordbruksmarken studeras. Det har även stor betydelse hur en planskild korsning med järnvägen kan utformas samtidigt som hänsyn till avrinningsvägar och flera andra frågor beaktas. Beroende på när ringleden avses byggas och hur försäljnings-/utbyggnadstakten av Källeberg fortgår kan olika dragningar diskuteras.

Synpunkter från Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens synpunkter från samrådet (BUTN 2022/68, 2022-09-19) har noterats i granskningsförslaget. Sedan samrådet genomfördes har lokalplanering genomförts av samhällsbyggnadsförvaltningen för utbyggnad av Brålanda förskola. Under lokalplaneringen har det framkommit att det krävs en detaljplaneändring för att kunna bygga ut förskolan. I frågan om en ändring av detaljplanen har det framkommit att den biobränslepanna som angränsar till förskolan hindrar förskolans utbyggnad. I granskningsförslaget till FÖP Brålanda finns en omarbetning av energiförsörjningsområdena för biobränslepannan, E1 och E2. Av granskningshandlingarna framgår att konsekvenserna av att bibehålla pannan på nuvarande plats omöjliggör en förskoleutbyggnad och för att säkra såväl energiförsörjningen som beredskapen för fler förskoleplatser föreslås pannan flyttas, vilket motiverar varför E2 tagits bort. Barn- och utbildningsnämnden är positiv till en alternativ lokalisering av biobränslepannan då det skulle innebära att detaljplanen för Brålanda förskola

kan ändras och förskolan kan byggas ut i enlighet med nämndens beslut (BUTN 2020/147, 21-01-18 §7).

Av granskningsförslaget framgår även att i utvecklingsområdet för förskolan ska hänsyn bland annat tas till trafiksituationen, föroreningar och buller samt vikten av att behovet av grönska finns med i ett tidigt planeringsskede. Barn- och utbildningsnämnden ställer sig positiv till detta och vill återigen påtala behovet av trygga gång- och cykelvägar till och från Brålanda förskola och skola.

Kommentar: Noteras. Trygga gång- och cykelvägar fångas upp bland annat i målbilden och genom T5 – Brålandastråket.

Synpunkter från Byggnadsnämnden

I samrådet yttrade sig byggnadsnämnden över att det saknades ett resonemang kring höga hus och dess påverkan på stadsbilden. Planhandlingarna har kompletterats med denna information - riktvärdet vid förtätning bedöms till 3–4 våningar, möjligen 5 våningar på rätt plats. Eftersom synpunkterna anses besvarade har byggnadsnämnden inget mer att tillägga.

Kommentar: Noteras.

Synpunkter från Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden anser att handlingarna i ärendet är väl genomarbetade. De delar som tangerar nämnden ansvarsområden, mötesplatser, folkhälsa, grönytor, gestaltning av det offentliga rummet och barnperspektivet finns med på ett bra sätt.

Kultur- och fritidsnämnden vill särskilt poängtera vikten av att bevara den äldre stationsbyggnaden för dess historiska värde. Det nämns inte att byggnaden kan användas just som stationsbyggnad/väntrum och nämnden ställer sig frågande till varför? Nämnden förordar att byggnaden anges som t ex besöksanläggning och att texten i dokumentet inte anger ”pizzeria” eller ”förening” då det förmedlar en förväntansbild som är onödigt begränsande.

Förslaget konstaterar att ”kommunen” är positivt inställd till förtätning men gör ingen vidare analys av begreppet. Kultur- och fritidsnämnden ser inga problem med att förtäta de föreslagna delarna i Brålanda, men tar tillfället i akt att påtala vikten av analys vid varje enskild planhandläggning. En del av de positiva effekterna av förtätning generellt har med ekonomi att göra, medan de eventuellt negativa effekterna har med hälsa och andra sociala aspekter att göra.

Kommentar: Den exakta användningen av stationshuset över tid är inte bestämt. Handlingarna revideras för att inte begränsa möjliga användningsområden. Stationshuset benämns i antagandehandlingen ”lokal”.

Texten förtydligas avseende förtätningens påverkan på sociala aspekter.

Synpunkter från Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Klimat

Nämnden anser att fördjupade översiktsplaner är ett grundläggande planeringsunderlag för klimatanpassning av samhället. Man bör titta på dessa frågor i ett helhetsperspektiv. För skyfall och översvämning hänvisar FÖPen till kommunens styrdokument för skyfall och översvämning. Nämnden saknar dock konkreta förslag inom aktuell fördjupad översiktsplan om hur dessa skydd bör utformas och om tillräcklig kapacitet kan skapas.

Klimatanpassning omfattar fler aspekter än skyfall och översvämning. Det bör föras ett resonemang om hur vi kan skapa redundansförmåga mot klimatförändringar på lokal nivå som rör värmeböljor. I FÖPens generella rekommendationer bör vikten av grönska framhållas för reglering av temperatur och solinstrålning. Nämnden anser att detta är särskilt angeläget i områden utpekade för utveckling av vård- och skolverksamheter och aktivitetsområde – det vill säga U2 Brålanda förskola, U3 Sörbyn och R3 Brålanda aktivitetsområde.

Miljöfarlig verksamhet

Nämnden har i samrådsskedet yttrat sig om att utvecklingsområde för industri, U6 Tån, är olämpligt för verksamheter. Bedömningen om olämplig lokalisering kvarstår. Enligt granskningsförslaget kan industri som inte är störande för omgivningen accepteras på U6.

Nämnden konstaterar att det finns närliggande bostäder norr, öster och söder om utvecklingsområdet. Det kan finnas risk för att störningar uppstår för de närboende i form av till exempel transport- och verksamhetsbuller, lukt, ljus- och synintryck och damning om industriverksamheter etableras. Området är redan påverkat av bland annat luktstörningar och tröskeln för tillkomna störningar kan vara låg. Det kan dessutom vara svårt att förutse vilka processer och aktiviteter som kan bli störande. I förlängningen finns det risk för att verksamheterna blir begränsade eller förbjudna i vad de kan och får göra. Nämnden anser att U6 bör utgå och att FÖPen anger att området bör behålla sin nuvarande markanvändning och funktion.

Kommentar (klimat och miljöfarlig verks.): I en översiktsplan är det för detaljerat att avge konkreta förslag på skydd och kapacitet. I målbilden framkommer grönskans viktiga inslag i samhällsplaneringen, och förtydligas för vissa områden där det anses särskilt värdefullt.

Avseende U6 finns det möjlighet för befintlig verksamhet att bygga en anläggning som inte är störande för omgivningen. De störningar som finns idag och som funnits tidigare regleras genom rådande miljötillstånd.

Naturmiljö och grönområden

Då grönska är av vikt för ekosystemtjänster, dagvattenhantering och lokala klimatförhållanden anser nämnden att detta bör arbetas in i både generella och områdesspecifika rekommendationer för bostäder, industri och samhällsviktiga verksamheter.

Rekommendationer för N3 Frändeforsån och U10 Utvecklingsområde för VA-försörjning bör kompletteras med rekommendation och tydliggörande av bevarande av träddridå utmed

vattnet då den utgör en viktig del av grönstrukturen och för naturvärden knutna till Frändeforsån.

FÖPen lyfter i rekommendationen för N3 Frändeforsån tillgänglighet till natur och rekreativvärden och barriäreffekt från E45. Fokus ligger på barriärer för människors rörelse och tillgänglighet. Det bör kompletteras att det finns behov av minskad barriäreffekt även för djurlivet och att detta bör uppmärksammas i samband med tillgänglighetsanalys och utbyggnad/omledning av E45.

Invasiva arter finns inom planområdet och utgör ett hot mot biologisk mångfald. Detta bör uppmärksammas och beskrivas i planen. I granskningsförslaget har det efter samrådet tillkommit ett nytt område, U1 Lillebyvägen, för bostadsutveckling. Av konsekvensbedömningen framgår att det rör sig om en möjlig exploatering av cirka fem till tio villor. U1 ligger inom ett område som ingår i kommunens Grönplan där det framhålls att det finns brist på tillgänglig naturmark i Brålanda tätort. De små områden med skog eller naturmark som finns är av stor betydelse, speciellt för barn.

Nämnden bedömer att värdet av att bevara området som tillgänglig naturmark väger tyngre än intresset att uppföra fem till tio stycken villor. Nämnden anser att U1 bör utgå och att FÖPen anger att området bör behålla sin nuvarande markanvändning och funktion.

I huvuddokumentets generella och områdesspecifika rekommendationer bör man tydligare ange att grönska kan inflikas i samtliga typer av planområden (bostäder, skola, vård, verksamheter, service). Grönska kan fylla funktionen av insynsskydd mellan verksamhetsområden och bostadsområden vilket kan minska människors upplevelser av störningar. Ett bra exempel på där detta är gjort är rekommendationen för T12 Ringled där det föreslås gröna skyddskorridorer längs vägen.

I utvecklingsområde U3 Sörbyn för vård och bostäder bör rekommendation om trädgrönska för att främja sociala värden läggas till. För U2 Brålanda förskola bör rekommendation om behovet av grönska och aktivitetsfrämjande ytor för skolbarns utevistelse läggas till.

Kommentar (naturmiljö och grönområden): Rekommendationer för N3 och U10 uppdateras avseende att trädridån närmast vattnet bör bevaras.

Den geografiska avgränsningen för U1 minskas ned och innefattar enbart privat mark. Det kvarvarande skogsområdet är nyligen avverkat, och innehåller inte samma skogliga värden som skogsområdet österut som numer är borttaget. En eventuell negativ påverkan på den gröna infrastrukturen får vägas mot en exploatering på jordbruksmark. U1 avger en möjlighet att utveckla tätortsområdet på lång sikt på annan mark än jordbruksmark.

De generella rekommendationerna har uppdaterats avseende behovet av grönska som reglering av lokalklimatet.

Buller och störningar

För information har Naturvårdsverket publicerat en ny vägledning om buller från väg- och spårtrafik på skolgårdar. Stycket om buller på skolgårdar bör uppdateras med riktvärdena från den nya vägledningen. Enligt Naturvårdsverkets riktvärden bör buller från spårtrafik

och vägar inte överskrida 50 dBA ekvivalent ljudnivå på skolgårdar (gäller för skola och förskola). Ljudnivån om 50 dBA bör alltid uppnås vid så stor del av skolans utevistelseyta som möjligt, men minst halva ytan och då framförallt de ytor där barnen befinner sig mest, till exempel för lek eller vila. För övriga ytor utomhus bör målsättningen vara att klara 55 dBA. Värdena avser ekvivalent ljudnivå för dygn.

Utvecklingsområde U7 Rasta har tillkommit sedan samrådet. Att verksamheter kommer så nära inpå bostadsområdet ökar risken för störningar. Det har förekommit klagomål från boende rörande buller från parkerade fordon vid Rastaområdet. I rekommendationen för området bör behovet av att utreda skyddsåtgärder mot buller särskilt lyftas.

Kommentar (buller och störningar): Texten om buller har uppdaterats avseende riktvärden på skolgårdar. Texten om U8 har förtydligats avseende just risken för buller och störningar.

Grundvattenskyddsområden och dricksvatten

I rekommendationen för U6 Tån framgår att hänsyn ska tas till befintlig grundvattenförekomst. Nämnden upplyser om att vattentäkten i dagsläget inte utgör en beslutad grundvattenförekomst utan istället bör refereras till som grundvattentäkt. Nämnden framförde i samrådet att grundvattentäkten i Dyrehög bör skyddas mot föroreningar, både utifrån att den idag används för kommunal dricksvattenförsörjning och att den i framtiden kan fylla en viktig funktion. Markområden som är lämpliga som skyddszon för dricksvattentäkten bör användas på ett varsamt sätt så att grundvattennivån inte sänks, genom minskad tillrinning, och så att vattenkvaliteten inte försämras. Nämnden bedömer att rekommendationen om att hänsyn ska tas till grundvattentäkten är allt för otydlig för att ge vägledning om hur dricksvattentäkten ska skyddas. I rekommendationerna bör det tydligt framgå att det inför exploatering ska utredas om åtgärden är lämplig och rätt lokaliserad utifrån påverkan på grundvattentäktens kvalitet och kvantitet.

Vattenmiljö

Planen har identifierat vilka utvecklingsområden som kan påverka miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten. Nämnden anser att FÖPen bör ge utrymme för samt lyfta behovet av åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten. Det kan till exempel röra sig om att i planen identifiera och avsätta lägen med lågpunkter där det kan vara lämpligt att anlägga våtmarker.

Det är viktigt att det i planen finns en ambition att arbeta för att förbättra statusen för MKN, inte bara att undvika en försämring. Nämnden anser inte att det går att dra slutsats om att MKN vatten kan få viss förbättring av att jordbruksmark omvandlas till verksamhetsområden, såsom anges i Utredningsdel med konsekvensbeskrivning, avsnitt Vattenmiljö. Det finns risk för att nya verksamhetsområden bidrar till föroreningar som påverkar statusen. Detta beror på vilka typer av verksamheter som etableras och hur dag- och spillvatten renas. Hårdgjorda ytor kan inte bidra till naturlig rening av till exempel dagvatten. I Brålanda finns befintliga industrier och verksamheter som genom sina avloppsutsläpp indirekt ger påverkan på recipienten. Vid detaljplaneläggning behöver man planera hur dag- och spillvatten ska hanteras för att inte försämra MKN, och detta bör tydliggöras i rekommendationerna.

Kommentar (grundvatten och vattenmiljö): Eftersom det pekas ut som hänsynskrav i berörda utvecklingsområden, samt att det framgår att avsikten för grundvattentäkten är att ansöka om vattenskyddsområde bedöms det tillräckligt.

I hänsynskartan pekas lågpunkter ut.

Det är snarare i ett kommunövergripande resonemang det är viktigt att kommunen arbetar för att förbättra statusen. Vissa åtgärder för miljökvalitetsnormerna återfinns i dagvattenplanen, men ett heltäckande styrdokument med ambitioner saknas i dagsläget.

God bebyggd miljö

Synpunkter från samrådsyttrandet har beaktats under rubrikerna Klimat, Natur och grönområden samt Buller och störningar ovan.

Redaktionella ändringar

Utredningsdel med konsekvensbeskrivningar FÖP Brålanda; sida 2: Vilka som har deltagit i arbetsgrupp behöver justeras; sida 78, stycke 3: Uttrycket "ska kommunen genomföra kompensationsåtgärder" bör ändras till "Kommunen bör säkerställa att kompensationsåtgärder möjliggörs och utförs".

Generellt bör det i planhandlingarna ses över hur man hänvisar till behov av naturvärdesinventeringar så att naturvårdsstrategins rekommendationer inarbetas. Det bör tydligare framgå att naturvårdsinventeringar i stort sett alltid krävs och att de utgör ett viktigt underlag för att kunna bedöma påverkan. Naturvårdsinventering ska utföras enligt svensk standard för naturvärdesinventering.

Kommentar (redaktionella ändringar): Textjusteringar har gjorts enligt förslag. Angående naturvärdesinventeringar görs bedömningen att nuvarande lydelse följer naturvårdsstrategin.

Synpunkter från Samhällsbyggnadsnämnden

Huvuddokument

För huvuddokumentet framförs följande synpunkter:

- Beteckning "U" (utveckling för grönområde) återfinns inte i kartan.
- För R4 – Gula huset anges matservering med ställplatser för husbilar. Det ska tilläggas att det finns personer folkbokförda på adressen för Gula huset och att det bör kompletteras med rekommendation för bostad också.
- G2 – Esslingetorpsdalen. Förtydliga att området enligt gällande detaljplan är allmän plats och att odling inom området ska vara allmänt tillgänglig. I annat fall krävs en detaljplanändring.
- Trafik T2 – Stationsområdet. Det anges att de kommunalägda fastigheterna Sörbyn 8:1 och 8:2 är viktiga i den långsiktiga platsutvecklingen kring stationshuset. Förvaltningen rekommenderar att ordet "kommunalägda" tas bort, då Sörbyn 8:2 är aktuell för en försäljning.

- Energiförsörjning, E1. Endast ett alternativ för lokalisering av biobränslepannan är utpekad. Förvaltningen önskar att fler alternativ redovisas, alternativt att det beskrivs om värmeanläggningen kan rymmas inom något av de andra utvecklingsområdena.
- Utvecklingsområde U3 – Sörbyn. Det står att byvägen mellan Sörbyn 1:81 och Östebyn 4:3/4:4 är viktig att bevara ur ett kulturmiljöhänseende. Förvaltningen önskar att det förtydligas hur vägen bevaras ur ett kulturmiljöhänseende.

Utredningsdel

För utredningsdelen framförs följande synpunkter:

- Mångfunktionell bebyggelse, bostäder. För rekommendationerna B2 och B4 som beskriver områden utpekade för förtätning, önskar förvaltningen ett förtydligande, att förtätningen ska ske med hänsyn till de kulturhistoriska värden som finns inom områdena och med hänsyn till Brålandas identitet som landsbygdsort och dess karaktär. Det beskrivs mer om kulturhistoriska värden på s.12 i huvuddokumentet under områdesspecifika rekommendationer för B4- Allégatan med flera.
- Mångfunktionell bebyggelse, centrum. I texten står det att stationshuset, pensionatet och kommunhuset är några exempel som präglar kulturmiljön runt stationen. I andra delar av dokumentet beskriver man det som vandrarhem och inte pensionat. Förvaltningen föredrar en och samma benämning.
- Mångfunktionell bebyggelse, förskola och grundskola. Det skrivs att de närmaste gymnasieskolorna finns i Vänersborg och Mellerud. Här bör nämnas Nuntorps gymnasieskola.
- Mångfunktionell bebyggelse, besöksanläggning. Här beskriver man att det kommer finnas möjlighet för fotgängare och cyklister att ta sig till kyrkan. Däremot har man på rekommendationskartan endast pekat ut ett stråk där gångväg är planerad. Sträckningen bör vara utpekad som gång- och cykelväg.
- Transportinfrastruktur, stationsområde (T2). I stycket om utveckling skriver man att Vänersborgs kommun är positiva till att medfinansiera delar av de investeringar som krävs i järnvägsanläggningen. Här önskar förvaltningen ett förtydligande att det krävs investeringsmedel i MRP för att finansiera åtgärderna.
- Transportinfrastruktur, gång- och cykelväg, Stenhammarsvägen (T3). Även här skriver man om att medfinansiera en utbyggnad av gång- och cykelvägen. Man hänvisar också till nästa ansökningsperiod som är 2024 och att anläggning då kan ske 2025–2028. Detta innebär också att det krävs investeringsmedel i MRP för att kunna medfinansiera åtgärden.
- Förvaltningen saknar en tydlig bild av den gröna infrastrukturen och ser att en karta för grönstrukturen skulle visualisera och tydliggöra gröna stråk och korridorer på ett bra sätt.

Kommentar: Avseende Utveckling för grönområde, R4 – Gula Huset, G2 – Esslingetorpsdalen, T2 – Stationsområde och U3 – Sörbyn förtydligas dokumenten enligt förslag.

Fler placeringar av biobränslepannan är inte utredda. Antagandehandlingarna kompletteras dock med en skrivelse om att annan mark än E1 kan vara lämplig.

I hänsynskartan återfanns en bild över gröna stråk.

Texterna i utredningsdelen har kompletterats enligt önskemål. Avseende gångstråk till kyrkan är det just detta som avses, vilket också förtydligats i antagandehandlingen.

Synpunkter från Socialnämnden

Socialnämnden ser att de justeringar som lämnats i tidigare yttrande har beaktats i granskningshandlingen. Emellertid önskas att göra några smärre justeringar i textbeskrivningen, vilka bifogas i bilaga markerade med röd fetmarkerad text.

Socialnämnden konstaterar i övrigt att relevanta delar utifrån socialnämndens perspektiv, däribland barnperspektivet och aspekter gällande förvaltningens målgrupper, är beaktade i planen.

Sammantaget ser socialnämnden mycket positivt på den fördjupade översiktsplanen, vilken tillsammans med kommande tågstopp, kommer att öka attraktionen för Brålanda som en plats för boende, arbete och service.

Kommentar: Avsnittet om socialtjänsten i utredningsdelen har ändrats enligt förslagen.